

22110175

LITHUANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 11 May 2011 (morning)
Mercredi 11 mai 2011 (matin)
Miércoles 11 de mayo de 2011 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

LAIŠKAI (Ketvirtoji kelionės diena)

Kažin, kur pranyksta žmonės?

Aš jau daugelį metų stoviu čia ir žiūriu į juos. Daug praėjo pro šalį, po vieną ar keliese, šnekėdavo, dainuodavo ar eidavo paniurę – visada pakeldavo galvą ir pažvelgdavo į mane. Ir dingdavo. Nesu matęs to paties žmogaus antrą kartą.

5 Ant vienos mano lentelės skaičius aštuoni. Ant kitos – penkiolika. Visiems ateinantiems pranešu, kiek kilometrų liko iki miestelių, kuriuose pats niekada nesu buvęs.

Jie žingsniuoja plačiu nulytu vieškeliu, o aš lieku rymoti, ir niekad neapleidžia mintis: kurgi nueina žmonės? Kodėl jie niekad nebegrižta? Nuo seno pamėgau į juos žiūrėti, man regis, savotiškai pamilau juos, galbūt net ėmiau suprasti. Tik nežinau, kodėl jie ištirsta, vos pasislėpę už horizonto? Kodėl grįždami jau būna kiti?

Nesiliaujantis laiko vieškelis teka pro mane, o aš stoviu šalimais ir turbūt esu laimingas. Per ilgą gyvenimą aš tiek daug mačiau ir galėčiau papasakoti įvairių istorijų, tik žmonėms nėra kada sustoti pasišnekėti su manim. Skubinasi kiekvienas, užsisiklendęs savo sekundėje, – ištisa virtinė prieš mano akis – ir jokio tarpelio įsisprausti pavėlavusiai.

15 Turbūt sunku įsivaizduoti, kaip gera žiūrėti į žmones. Einu su kiekvienu nuo horizonto iki horizonto, ir išsiskiriant pasidaro truputį liūdna, lyg atsisveikinant su geru pažįstamu. Negalėčiau be jų gyventi – truputį keista, kad jie apie tai negalvoja.

Tik kartą šalia manęs stovėjo žmogus. Mudu ilgai šnekėjome, ir dabar aš jį nuolat prisimenu. Man juk nieko daugiau nelieka, tik tai, ką žmonės įpratę vadinti prisiminimais. Naktimis, kai reti praeiviai sulenda į savo gūžtas, aš lieku vienas ir galvoju apie juos. Galvoju apie tą, kuris mane jau pamiršo. Jis buvo jaunas. Turbūt gražus. Turbūt liūdnas. Ilgai rymojo tylėdamas, atsišliejęs į mane. Baisu, kai žmogus stovi ir tyli. Maniau, kad jis verkia. Bet jis neverkė. Nebemokėjo. O gal paprasčiausiai buvo pamiršęs. O paskui jis kalbėjo, o aš klausiausi, nes niekuo daugiau negalėjau jam padėti.

25 Jis pasakojo apie vaikina, nereikalingą pilkaakei mergaitei, likusiai už penkiolikos kilometrų, gal dar tebežiūrinčiai į asfaltą, kuriame nesimato pėdų... Tarsi pats nebūtų pagrindinis šios istorijos personažas. Jis nežinojo, kad suprantu jį. Kalbėjo, ir, matyt, jam darėsi geriau (kalbėti dar nebuvo pamiršęs). O paskui kažkas pasirodė iš už horizonto, ir jaunuolis nuėjo tolyn į amžinybę.

Dabar aš retkarčiais ilgiuosi jo.

30 Jeigu kas nors vėl prieis prie manęs ir sustos, liūdnas ir nebylus, – tikriausiai vėl bus jis, bet aš jo nebepažinsiu. O galbūt jis susitaikys su mergina prie lango ir pamirš ateiti papasakoti savo istorijos pabaigą...

Aš nesu matęs, kaip miršta žmonės. Regėjau, kaip jie veža savo artimą juodoje dėžėje atvirame sunkvežimio kėbule, ir negalėjau suprasti. Pernelyg ilgai lydėjau juos gyvus, besivejančius savo akimirka. O tas žmogus nebebėgo. Galbūt jis nė nebebuvo žmogus. Ir man buvo keista matyti daugybę juodų figūrų, nuleistomis akimis kiūtinančių paskui katafalką. Bet aš žinojau (ko jie galbūt niekada nesupras), kad nebežmogus dabar reikalingas jiems, likusiems. Tapo reikalingas, kai liovėsi būti žmogumi ir virto prisiminimu. Kiekvienas nešiojasi savo maišelį prisiminimų ir, jeigu stabteli pailsęs ir uždusęs, rankioja smulkius atminties grūdėlius, varto, dēlioja, žarsto...

O aš, pasirodo, neturiu prisiminimų, nes neturiu ir laiko, visa, kas buvo, kas yra ar dar kada nors bus, yra mano vienas vienintelis dabar. O jie žiūri iš savo sekundžių lyg pro traukinio langą ir sako apie mane: „Jis buvo“, nors aš tebestoviu, kaip stovėjęs.

45 Kartais man rodomi, kad aš pats po truputį virstu žmogumi. Kiekvienas praeidamas ką nors palieka: kas žvilgsnį, kas šypsena, kas melodijos nuotrupą... Jei užlipčiau ant kelio, patekčiau į viską nušluojančią laiko srovę. Bet cementinės šaknys pakankamai tvirtai laiko mane žemėje.

Vis dėlto nežinau, ką reiškia būti žmogumi. Ar norėčiau pamėginti?

Nežinau.

Galbūt išsigąščiau. Juk kelio atgal nėra.

50 Dabar aš reikalingas. Labai reikalingas tiems, kurie neseniai buvo taškeliai tolumoje, o dabar virto būreliu paauglių. Štai jie jau šalia manęs, sustoja, susimeta kuprines į lipnų šlapią sniegą ir susėda patys, ištiesę pavargusias kojas.

– Aštuonis jau nuėjome, – ištaria vienas.

– Dar penkiolika liko, – atsiliepia antras. – Tomai, duok kondensuoto pieno.

55 Vaikinukas pradeda dvi skylutes skardinėje, ir jie paeiliui geria tirštą saldų skystį, paskui pamažu stojasi, užsiverčia našta ant pečių ir nueina, nė neatsisveikinę.

O aš lydžiu juos žvilgsniu, iki jie išnyksta.

Anita Kapočiūtė, *Traukinys Ryga-Simferopolis* (1993)

- Kuo ypatingas šio teksto pasakojimas, pasakotojo figūra? Kaip dėl jo keičiasi pristatomo pasaulio vaizdas, perspektyva?
- Raskite kelis veiksmingiausius pasakojimo, arba monologo, epizodus (tam tikras istorijų, įvykių užuomazgas) ir aptarkite, kokius motyvus, temas tie epizodai aktualizuoja.
- Kokias filosofines, egzistencines sąvokas apskritai iškelia, svarsto pasakotojas – pakelės stulpas, keliaženklis? Kurios jam atrodo itin reikšmingos?
- Kokių minčių apie žmogaus gyvenimo būdą Jums sukelia šis tekstas?

2.

Namai

Šiuos namus jau užvaldė daiktai.

Ant vinies kabanti gaspadoriaus kepurė –
jau seniai pati sau gaspadorius.

Pagal vien jos prižiūrimą tvarką
5 čia noksta už lango obuoliai,
kantriai tūno ant suolo –
per amžius toj pačioj vietoj –
kibiras su geriamu vandeniu...

Nėra kas atsigeria.

10 Kas rūko ir keikiasi,
kad nekirsta dar žolė, kad orai
vis grasina lietum...

Keikiuosi aš.

15 Kad rūksta ir neįsikuria krosnis –
malkos supjautos anų dar žmonių,
vangiai paklūsta anų prijaukintas kirvis,
migloja nuo žvilgsnių atpratę langai...

Net pačiam savų žingsnių baisu –
baisu užminti, pažadinti

20 raudas, sumigusias sienose,
suerzint tylos lizdus...

Ir laikrodis ant sienos –
regis, niekada netiksėdavo,
vis sustabdomas gedului

25 ties tikslia padala,
žyminčia mirtį –

štai dabar – be kelių minučių
pusiaudienis, trunkantis
jau keletą metų.

30 Pats laikas pietauti,
pats laikas šienauti,
skolintis arklį, ratus...

Trumpam suklūsta namai,
mano gyslose užesį kraujo pažinę,

35 suvizgina uodegą...

Kaip jiems paaiškint,
kad man neberūpi lietūs –

ir žolė jau seniai seniai
pati pareina namo...

Rimvydas Stankevičius, *Tylos matavimo vienetai* (2006)

- Kokį namų įspūdį kuria poeto vardijami daiktai – gaspatoriaus (arba šeimininko) kepurė, vandens kibiras, laikrodis ir kita?
- Iš ko ir kaip išryškėja lyrinio subjekto, kalbančiojo savijauta, atsidūrus tuose namuose? Kokia toji savijauta, būseną?
- Priešpaskutiniame posme namai labai aiškiai sugyvinami. Kokia to sugyvinimo prasmė?
- Kaip keistūsi šio eilėraščio prasmė, pavadinus jį ne „Namai“, o „Namas“?